

VOLVIURE EN
#CATALUNYALLIBERTATL'OPINIÓ
DELS EXPERTS

Oriol Amat

Catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra i director del màster en direcció financera de la UPF Barcelona School of Management. És diputat de Junts pel Sí al Parlament de Catalunya. És president de l'ACCID i de la comissió de comptabilitat del Col·legi d'Economistes. Va ser conseller de la CNMV (2011-2015). Ha codirigit els llibres 'Economia de Catalunya' i la monografia de la 'Revista de Catalunya' sobre l'impacte econòmic de la independència.

El dèficit fiscal de Catalunya

L'economia catalana millora dia a dia i creix més que la d'Espanya i que la de la Unió Europea. Però la Generalitat passa penúries. La clau d'aquesta contradicció està en el dèficit fiscal i es pot quantificar amb la balança fiscal.

Què és la balança fiscal?

La balança fiscal serveix per mesurar la diferència entre la despesa que el govern central realitza a Catalunya i els ingressos fiscals que n'obté. Com que les despeses són menors que els ingressos, hi ha una aportació neta catalana i, per tant, un dèficit fiscal.

Com es calcula la balança fiscal?

D'acord amb el grup d'experts nomenats pel govern en compliment de la llei 10/2012 de publicació de les balances fiscals, la balança es calcula amb dos mètodes: flux monetari i càrrega-benefici. La principal diferència afecta el repartiment de les despeses de l'Estat central. Per exemple, a Madrid hi ha 151.549 funcionaris de l'administració pública estatal. Amb el flux monetari els seus salaris s'assignen a Madrid perquè enriqueixen sobretot l'economia madrilenya. En canvi, amb el mètode de la càrrega-benefici aquests salaris es reparteixen entre totes les comunitats autònomes en funció de la seva població.

Quin mètode és millor?

Si volem analitzar l'impacte de l'Estat en l'economia catalana cal utilitzar el flux monetari. En canvi, si volem conèixer els efectes de la independència en els comptes de la Generalitat és pertinent el mètode de càrrega-benefici, ja que si Catalunya és independent tindrà les despeses de les seves pròpies estructures d'Estat.

Quin és el saldo de la balança fiscal Catalunya-Estat?

Dèficit fiscal de Catalunya

Evolució del dèficit fiscal de Catalunya (en milions d'euros i en percentatge) amb el sector públic estatal (2003-2012).

	Flux monetari	% sobre el PIB Catalunya	Càrrega-Benefici	% sobre el PIB Catalunya
2003	-13.036	-8,9	-9.576	-6,6
2004	-13.595	-8,7	-10.101	-6,4
2005	-14.186	-8,4	-10.119	-6,0
2006	-14.493	-7,9	-10.320	-5,7
2007	-15.913	-8,1	-11.136	-5,7
2008	-17.200	-8,6	-11.860	-5,9
2009	-16.409	-8,5	-11.261	-5,8
2010	-16.543	-8,5	-11.258	-5,8
2011	-15.006	-7,7	-11.087	-5,7
2012	-14.623	-7,5	-10.030	-5,1
Total	-151.004		-106.748	
Mitjana	-15.100	-8,3	-10.674	-5,9

FONT: Departament d'Economia de la Generalitat / GRÀFIC: EL PUNT AVUI

L'Estat va amagar la informació fins a l'any 2008, en què la presió de Catalunya va aconseguir que el Ministeri d'Economia publicés les balances del 2005 amb mètodes consensuats per un grup plural d'experts. El dèficit fiscal català es va situar entre els 10.000 i els 14.000 milions d'euros, en funció del mètode escollit.

El darrer càlcul és del 2012 i l'ha fet el Departament d'Economia, ja que per fer el càlcul calen dades que l'Estat envia amb uns quants anys de retard. Aquesta balança situa el dèficit fiscal entre 10.030 (càrrega-benefici) i 14.623 milions d'euros (flux monetari).

El Ministeri d'Economia del govern de l'Estat no calcula actualment les balances fiscals. En canvi, presenta unes "cuentas públicas territorializadas" que situen el dèficit fiscal català del 2013 en 8.800 milions d'euros. Són comptes molt qüestionats ja que utilit-

zen criteris no consensuats amb experts. El seu autor, Ángel de la Fuente, fundador de Ciudadans,

Eliminant aquest dèficit fiscal tan important, Catalunya disposarà cada any de 15.000 milions més, la Generalitat generarà superàvit i en pocs anys podrà cancel·lar tot el deute públic

nomenat pel Ministeri d'Economia, reconeix que alguns càlculs s'han fet "a ojo". Però és destacable que els seus promotors reconguin per primer cop l'existència del dèficit fiscal català.

El dèficit fiscal és excessiu?

Tal com es visualitza a la taula, la mitjana del dèficit dels darrers anys se situa per sobre dels 15.000 milions d'euros (8% del producte interior brut). Són més de 40 milions diaris, import superior a la despesa diària de la Generalitat en sanitat, salut i despesa social. Per tant, és com si enviéssim tot el que necessitem als hospitals, les escoles i les llars de gent gran a la resta d'Espanya i no tornés. El 2016 el dèficit de la Generalitat va ser del 0,6% del producte interior brut i les retallades, que tan doloroses han estat per a molts ciutadans, varen representar en els pitjors anys de la crisi financera global un 3% del producte interior brut. Si la Generalitat no estigués infrafinançada, ni tindria dèficit ni hauria hagut de retallar despesa. Per tant, el dèficit fiscal català és excessiu i no hi ha cap economista rellevant que digui el contrari. L'Oficial

Cambra de Comerç i Indústria de Barcelona, per exemple, encara ha fet un càlcul més elevat del dèficit fiscal i el va xifrar el 2010 en el 9% del producte interior brut.

Per què es produeix el dèficit fiscal?

L'Estat recapta molt a Catalunya i hi gasta poc. Els catalans són el 16% de la població de l'Estat i paguen el 19,4% dels impostos. En canvi, la participació catalana en la despesa és molt menor (14%). I si es treu la despesa de Seguretat Social, ja que l'Estat hi té menys discrecionalitat, la despesa de l'Estat a Catalunya representa només l'11% de la seva despesa total.

Si agafem les dades del 2013 del ministeri, aquest desequilibri provoca que Catalunya tributi per habitant per sobre de la mitjana (126,8%, sent la segona de quinze comunitats autònomes) i, en canvi, rebi finançament de l'Estat per habitant per sota de la mitjana (98,5% essent la catorzena comunitat autònoma sobre quinze comptant el cost de la vida). Aquest desequilibri es volia evitar amb el principi d'ordinalitat que preveia l'Estatut, per tal de no perdre recursos per càpita un cop distribuïda la solidaritat, però el Tribunal Constitucional ho va anul·lar en 2010. El 2012 el president Mas va proposar un pacte fiscal per solucionar-ho, que preveia que Catalunya contribuís a la solidaritat però evitant que al final quedés més pobra que altres comunitats autònomes que reben, però el president Rajoy no en va voler ni parlar.

En resum, patim un important dèficit de finançament i els ingressos de la Generalitat són insuficients. Això frena l'economia i perjudica el benestar dels catalans. Eliminant aquest dèficit fiscal tan important, Catalunya disposarà cada any de 15.000 milions més, la Generalitat generarà superàvit i en pocs anys podrà cancel·lar tot el deute públic. En definitiva, els catalans paguen impostos de sobres per gaudir d'uns comptes públics sanejats i d'un millor estat del benestar.

I DEMÀ Modest Guinjoan

Polítiques econòmiques pel futur

Què preguntaries als experts?

Si tens alguna pregunta per plantejar als experts en economia, els la pots fer arribar a través de www.elpuntavui.cat. A l'edició digital d'El Punt Avui trobaràs un formulari per adreçar-los les preguntes, així com les respostes.